

Verksamhetsrapport

efter granskning av platsgaranti och kvaliteten i
förskolans pedagogiska uppdrag vid förskolan
Gribbyvägen, Stockholms kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om förskolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av platsgaranti och kvaliteten i det pedagogiska uppdraget i förskolan under hösten och vintern 2015/16. Granskning av platsgaranti genomförs i 19 kommuner och granskning av kvalitet i det pedagogiska uppdraget genomförs i 11 av dessa kommuner. Utifrån en riskanalys, som bland annat innefattar andel förskollärare, gruppstorlek och personaltäthet, har 43 förskolor valts ut i de 11 kommunerna. Förskolan Gribbyvägen, i Stockholms kommun ingår i detta urval.

Förskolan Gribbyvägen besöktes den 2-3 februari 2016. Ansvariga inspektörer har varit Sebastian Thimfors och Jesper Thiborg. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställning och genomförande.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet, redovisas de samlade resultaten. För de förskolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra förskolor. Den enskilda rapporten kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Begreppet undervisning i förskolan

I förarbetena till den nya skollagen (Prop. 2009/10:165) tas begreppet undervisning upp. Här framgår att regeringen anser att det är angeläget att begreppet undervisning definieras på ett sådant sätt att alla skolformer kan omfattas. I förskolans läroplan talas i dag inte om undervisning. I stället beskrivs den process som syftar till "utveckling och lärande". Begreppet undervisning ska enligt regeringens uppfattning ges en definition som är anpassad för såväl förskola och fritidshem som skola och vuxenutbildning. Definitionen av undervisning måste vara relevant för alla skolformer. Undervisning blir med regeringens ställningstagande ett nytt begrepp i förskolan och fritidshemmet. Det är därför viktigt att klargöra att begreppet undervisning ska ges en vid tolkning i dessa

verksamheter. I förskolan bildar omsorg, utveckling och lärande en helhet i undervisningen. Det är förskollärares och annan personals uppgift att följa, stimulera och utmana barnens utveckling och lärande. Att förskolan och fritidshemmet omfattas av begreppet undervisning förändrar inte verksamhetens uppdrag och innebär inget ifrågasättande av den pedagogik som används där. Användandet av begreppet undervisning i dessa verksamhetsformer syftar således inte på något sätt till att förändra verksamheterna eller arbetssätten.¹

Bakgrundsuppgifter om förskolan Gribbyvägen

Skolinspektionen har besökt förskolan Gribbyvägen som är belägen i Spånga, Stockholms kommun. Förskolan består av en avdelning och har 20 inskrivna barn i åldrarna 1-5 år.

Förskolan har 3,62 heltidstjänster, varav en förskollärare på 100 procent och tre barnskötare. Förskolläraren har en legitimation med behörighet att undervisa i förskolan. Det är förskolläraren som har det övergripande ansvaret på avdelningen och ska se till att arbetet genomförs utifrån läroplanen. Förskolechefen har tydliggjort att förskolläraren har detta uppdrag. Arbetslaget på avdelningen planerar och genomför arbetet tillsammans och delar ansvaret för det praktiska arbetet. Förskolan leds av en förskolechef som också ansvarar för ytterligare fyra förskolor i området.

Förskolan Gribbyvägens lokaler inryms i en villa. I anslutning till förskolebyggnaden finns en relativt liten och inhägnad gård. Gården består bland annat av en stor sandlåda, träkoja, asfalterade partier, stafflier, vattenbord och några bänkar. Förskolan har även tillgång till naturområden i närheten, som nyttjas i verksamheten.

Inomhusmiljön är uppbyggd på två våningar, där det på nedre plan finns tre mindre rum och ett större rum. I anslutning till dessa finns skötrum och tambur. På övervåningen finns ett litet "loft", där förskolan byggt upp en hörna för avdelningens femåringar. Samtliga rum är organiserade för att erbjuda olika slags aktiviteter, där även flera av rummen fungerar som matsalar. Rummen i förskolan har inretts och används för aktiviteter såsom skapande, bygg- och konstruktion, rollek, rörelse, olika spel, bokläsning och samling. Arbetslaget uppger att förskolans arbetssätt bygger på att barnen delas in i åldersgrupper med färre barn, vid exempelvis samlingar, skapande, rörelse och projektarbete. Detta i syfte att skapa förutsättningar för ett lugnare och mer harmoniskt arbetstempo.

¹ Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet s 217-218

Undervisning i förskolan

Både förskolläraren och arbetslaget är överens om att de inte använder begreppet undervisning i förskolan, utan att de istället använder ordet lärande i sitt dagliga arbete. De berättar även att de arbetar med projekt på förskolan och att de stödjer barnens lärande, snarare än att de undervisar barnen.

Förskolechefen uppger att *"undervisning är något man håller på med i någon form hela tiden på förskolan och att det är intressant att fundera på när och hur ett lärande sker"*. Förskolechefen berättar även att de på förskolan pratat mycket om rutin-situationer och att mycket av barnens lärande sker där och inte bara i arbete med projekt.

Resultat

1. Den språkliga och kommunikativa interaktionen mellan barn och personal används för att stimulera och utmana barnet

Inom detta område granskas hur förskolläraren och annan personal stimulerar och utmanar barnets utveckling och lärande. Barnen ska uppleva att det är roligt och meningsfullt att lära sig nya saker och stimuleras till att använda hela sin förmåga. Förskolläraren, som ansvarar för undervisningen, ska se till att arbetet utförs på ett sådant sätt att barnen ställs inför nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya färdigheter, erfarenheter och kunskaper. Detta förutsätter att personalen är lyhörd och uppmärksam. Vidare granskas hur personalen tar tillvara barnens vetgirighet och nyfikenhet och hur de stärker barnets tillit till den egna förmågan. Undervisningen granskas med fokus på hur personalen använder språk och kommunikation i interaktion med barnet/barnen så att det leder till ett förändrat kunnande och en ny förståelse hos barnet. Därutöver granskas hur personalen använder barns lek som verktyg för lärande. Förskolechefen har som pedagogisk ledare ansvar för förskolans kvalitet och det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs enligt uppdraget som helhet.

Lyhördhet och uppmärksamhet

Under Skolinspektionens observationer noteras flera tillfällen när personalen inte är lyhörda och uppmärksamma för barnens behov och signaler. Till exempel noteras det under en skapandeaktivitet när ett barn börja rita och frågar ett annat barn om denne kan skicka en grön färgpenna. Det är flera olika nyanser av grönt i pennhållaren och det andra barnet frågar, *"vilken grön?"*. Personalen tar då tag i pennhållaren och skjuter den till det barn som frågade efter en grön penna. Barnet drar pennhållaren närmare sig och frågar vid upprepade tillfällen, *"vilken färg har krokodilen?"*. Detta uppmärksammas inte av personalen,

varpå barnet efter ett tag slutar fråga. Ett annat exempel som noteras är i den fria leken, där dörren in till kuddrummet periodvis är stängd. I kuddrummet är det under observationerna livligt och hög ljudvolym, vilket sällan uppmärksammas eftersom dörren är stängd. Vid ett fåtal tillfällen öppnar personalen dörren och frågar vad som händer där inne och vid något enstaka tillfälle sätter sig även en personal inne i kuddrummet.

Det noteras dock ett fåtal tillfällen då personalen är lyhörda och uppmärksamma och då framförallt, för de yngre barnens behov och signaler. Till exempel under observation av en promenad till skogen med de yngre barnen, uppmärksammar personalen att ett barn vill balansera på trottoarkanten. Personalen tar då barnet i handen och säger *"försök du, vi har inte så bråttom"*. Ett liknande exempel observeras i tamburen med de yngre barnen när ett barn försöker få av sig sin mössa och drar i toppen av mössan. Personalen säger då *"titta, så ska jag visa"* och visar barnet att det blir lättare att få av sig mössan, om barnet knäpper upp mössan under hakan först.

Arbetslaget uppger att lyhördhet och uppmärksamhet är när man är en närvarande pedagog som stöttar och lyssnar på barnen. Förskolläraren lyfter även att det är viktigt att vara lyhörd och uppmärksam på barnens trygghet och samspel.

Förskolechefen uppger att arbetslaget är nytt och inte så inarbetat än och att de fortfarande behöver arbeta med lyhördhet och uppmärksamhet med barnen.

Stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter

Under Skolinspektionens observationer noteras ett flertal tillfällen, där personalen inte tar till vara barnens intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunnande och färdigheter. Det noteras exempelvis under en observation av en matsituation då de ska äta smörgås. I situationen frågar personalen ett yngre barn *"ska jag hjälpa dig?"* och tar samtidigt upp barnets smörgås. Barnet säger då *"jag kan själv"*, varpå personalen säger *"jag ska bara hjälpa dig att smöra"*. Barnet upprepar *"jag kan själv"*. Personalen smörar smörgåsen ändå och frågar där efter, *"vill du ha ost på?"*, varpå barnet svarar *"ja"* och situationen avslutas. Ett annat exempel när personalen i mindre utsträckning stimulerar barnens lärande noteras i en annan matsituation, när ett äldre barn pekar och säger *"jag vill ha mer"*. Istället för att be barnet att benämna vad det vill ha, så säger personalen *"bär?"*, varpå barnet svarar *"ja, och jag vill ha mer sånt där"* och pekar. Återigen säger personalen vad det är, *"keso"*, istället för att be barnet sätta ord på vad denne vill ha.

Vid observationer av den fria leken noteras flera tillfällen när personalen inte tar vara på möjligheten att stimulera och utmanar barnen i deras lärande. Till exempel noteras det att personalen ofta startar barnens inomhuslek, med hjälp av en aktivitetstavla. Personalen låter då barnen välja sysselsättning utifrån de val som för dagen finns att välja, från aktivitetstavlan. Flera grupper av barn noteras under observationerna leka själva i olika delar av förskolans lokaler under längre stunder, utan att personalen interagerar eller aktivt närvarar i deras aktiviteter. I dessa situationer förhåller sig personalen mer observerande och övervakande i barnens lek. Det noteras även att de barn som inte befinner sig där personalen är, i mindre utsträckning blir stimulerade och utmanade i sitt lärande. Ett annat exempel då personalen inte tar vara på möjligheten att stimulera och utmana barnens i deras lärande, noteras i tambursituation. Där ligger personalens fokus på att barnen ska ta av sig kläderna och försöka hänga upp dem. Personalen uppmuntrar och för samtal om på- och avklädning, genom att ställa kortare frågor såsom *"behöver du hjälp"*, *"kan du försöka själv"* och *"ska vi se om vi kan hänga upp kläderna?"*. Men tar i mindre utsträckning vara på samtal om annat som barnen intresserar sig för eller initierar.

Under Skolinspektionens observationer noteras även ett fåtal tillfällen då personalen tar tillvara barnens intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter. Till exempel observeras under en projektsamling där de äldre barnen arbetar med temat "ljus". Samlingen börjar med att personalen frågar barnen vad de gjort tidigare inom temat. De använder sig av en pärm där de dokumenterat tidigare händelser och personalen pekar på bilder och frågar barnen vad de gjorde *"där?"*. Barnen svarar bland annat att de *"gjorde mönster"*, *"kollade om skuggan var snabb"* och *"skuggor"*. När barnen berättat vad de gjort tidigare så sätter personalen igång med ett experiment med ljus, genom att använda en overhead som lyser på väggen i ett annars släckt rum. Personalen frågar barnen *"vilken färg har skuggan?"*, varpå barnen svarar *"svart"*. Ett barn får sedan ställa sig framför overheaden och skapa en skugga på väggen. Personalen och barnen utbrister *"skuggan är svart"*. Personalen expanderar lärandet genom att fråga ett barn *"vilken färg har din tröja?"* och barnet svarar *"rosa"*. Personalen frågar då barnen *"om [barnets namn] med sin rosa tröja ställer sig upp framför overheaden vilken färg får skuggan då?"* Flera barn säger *"rosa"*, varpå personalen säger *"låt oss testa"* och ber barnet med rosa tröja att ställa sig upp. De kommer tillsammans fram till att skuggan även då blev svart. Personalen fortsätter samlingen med att kolla skuggor på olika sätt. Samlingen avslutas med att personalen återkopplar vad de gjort tillsammans med barnen och vad de har lärt sig genom att säga, *"vi har pratat om skuggor, vilken färg de har och vad som händer med skuggan när det är mörkt"*.

Arbetslaget uppger att de lägger extra tyngd vid barnens lärande under projektdagar och planerade projektarbeten, men att barnen lär sig hela tiden under dagen. De berättar vidare att de detta läsår har "Tema ljus" och att de då arbetar med olika projekt utifrån temat, såsom exempelvis skuggor, ljus, kontraster, ficklampor och overheaden.

Förskolechefen upplever att arbetslaget främst stimulerar och utmanar barnens lärande och utveckling, då de arbetar med projekt i verksamheten. Men hon upplever även att de sällan tar tillfället i akt under rutinsituationer, att använda dem som lärandemoment, för att utmana och stimulera barnen. Detta uppger förskolechefen att arbetslaget arbetar med under sin reflektionstid, då de vänder, vrider och sätter ord på sin praktik, samt funderar på hur de kan lägga upp den.

Barnens vetgirighet och nyfikenhet

Under Skolinspektionens observationer noteras ett flertal tillfällen när personalen inte tar vara på barnens nyfikenhet och vetgirighet. Det noteras exempelvis under den fria leken när ett barn går fram till en personal och visar upp två teckningar, varpå personalen frågar "vad har du där?". Barnet berättar då att det är två dinosaurier och att den ena är köttätare. Personalen bekräftar barnet kort genom att säga "jaha", men använder inte tillfället att expandera barnets visade intresse och situationen avslutas med att barnet istället går därifrån. Ett liknande exempel noteras vid en matsituation då ett barn pekar på en skål och säger "det heter grönt, grönsaker". Ett annat barn säger då "det som har varit i jorden är det som är grönsaker". Personalen tar inte heller här vara på tillfället att stimulera och utmana barnen utifrån deras nyfikenhet.

Det noteras även ett fåtal tillfällen då personalen tar vara på barnens nyfikenhet och vetgirighet. Det noteras framförallt under en projektsamling om "ljus", då personalen ställer frågor och utgår från barnens svar, intressen och tankar, samt vad de gjort i tidigare moment. Men även i startmomentet av den fria leken tar personalen tillvara på barnens intresse och nyfikenhet, genom att de använder sig av en aktivitetstavla. Tavlan består av bilder på olika aktiviteter som barnen själva kan välja emellan såsom Ipad, ateljén, kuddrummet, bygghörnan, och femårshörnan. För varje aktivitet finns det ett visst antal platser och när en aktivitet blir full, erbjuds barnen att välja ifrån de andra valen på aktivitetstavlan. Vissa barn vet exakt vad de vill göra, medan andra har svårare att bestämma sig. Barnen säger exempelvis "jag vill leka med bilar", "kan jag få kolla på Ipad?" eller "får jag vara där uppe med vuxen?". Ett barn pekar på en bild och frågar "kuddrummet, är det där?", varpå personalen säger "ja, vill du vara där?", vilket barnet vill.

Arbetslaget uppger att de tar tillvara barnens nyfikenhet och vetgirighet genom att de lyssnar på barnen och visar att de är intresserade av det barnen pratar om. Men även att de inte "viftar bort" det barnen visar intresse för. Arbetslaget berättar vidare om ett exempel när de skapat spänning och nyfikenhet hos barnen kring ett experiment med is, snö och färg. I momenten presenterade personalen idén om att göra islyktor genom att först ställa ut hinkar med vatten, för att se vad som händer med vattnet. Men också genom att presentera oväntade idéer, som att exempelvis ta ut färg och måla snögubben, som barngruppen sedan tidigare gjort i snö.

Förskolechefen uppger att personalen i förskolan "inte tar sig tid för att verkligen lyssna på barnen". Med detta menar förskolechefen att personal kan stå och lyssna på vad barnen säger. Men att det kan variera om de förstår vad barnen menar, för att kunna gå vidare med det i verksamheten eller om de bara lyssnar på vad barnen säger, för att sedan återgå till det de höll på med.

Barnets lek som verktyg för lärande

Under Skolinspektionens observationer noteras ett flertal tillfällen när personalen inte är närvarande i barnens lek och därmed inte tar vara på möjligheten att använda barnens lek, som verktyg för lärande. Till exempel noteras det att barnen ofta leker och aktiverar sig på egen hand i olika rum på förskolan, utan att personalen interagerar eller uppmärksammar barnens lek och aktiviteter. Under observationerna intar personalen en mer passiv och observerande roll, där få dialoger och samtal om och i barnens lek eller aktiviteter noteras.

Det noteras även att personalen uppmuntrar barnen till lek genom att använda sig av en aktivitetstavla, med olika aktiviteter som barnen kan välja emellan. Efter barnens val av aktiviteter, intar dock personalen en mer passiv, observerande och övervakande roll i barnens lek och aktiviteter. Det noteras till exempel när några barn blir osams om vad de ska bygga med kuddarna och hur många de ska ha. Personalen går då in i barnens lek och styr upp situationen genom att berätta att barnen måste dela med sig och att de kan göra något tillsammans. De lämnar sedan barnens lek, istället för att aktivt samtala med barnen om den uppkomna situationen, i syfte att stimulera och utmana barnens lärande i leksituationen.

Under Skolinspektionens observationer noteras få tillfällen när personalen använder leken som verktyg för lärande. Ett exempel är när de yngre barnen är i skogen och precis avslutat sin sångsamling. Barnen får då möjlighet att välja om de vill använda de medhavda ficklamporna för att leta efter skuggor, eller om de vill leka fritt. Efter att barnen varit med och gjort sina val, så noteras att

personalen uppmuntrar barnens lek genom att vara närvarande och ställa kortare frågor såsom "vad har du hittat", "vad leker ni", "vad gör ni" och "vad vill ni göra?". Men interagerar sällan aktivt i barnens lek, för att utveckla och expandera ett lärande i den lek som uppstår.

Arbetslaget uppger att de använder barnens lek för att stimulera och utmana deras lärande, genom att stötta dem i konfliktsituationer och vid det sociala samspelet, med exempelvis turtagning och hur man kan kompromissa. De berättar vidare "att vi inomhus intar en mer passiv och observerande roll och mer finns i bakgrunden om barnen behöver hjälp". Arbetslaget anger däremot att de i utomhusleken är mer aktiva och är med mer i barnens lekar, samt att de även ibland fungerar som lekledare, som sätter igång olika lekar.

Förskolechefen uppger att "leken är central och att det är där lärande blir till kunskap, på något sätt". Dock uppger förskolechefen att leken är en del i verksamheten som hon inte ser så mycket utav och kan uttala sig så mycket om, men upplever att medvetenheten kring lekens betydelse kan variera i arbetslaget.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att personalen delvis stimulerar och utmanar barnens utveckling och lärande, genom språklig och kommunikativ interaktion. Personalen är till viss del lyhörda och uppmärksamma på barnens verbala och icke verbala signaler. Vidare tar personalen delvis tillvara barnens nyfikenhet, vetgirighet och intresse för att lära, erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter. Vilket sker främst vid planerade och strukturerade aktiviteter. Personalen använder sällan leken som ett verktyg för att stimulera barnens utveckling och lärande i verksamheten.

2. Förskolans material är stimulerande och miljön, såväl inom- som utomhus, är utformad så att den stimulerar barnets utveckling och lärande.

Inom detta område granskas om miljön är öppen, innehållsrik och inbjudande och utformad så den stimulerar till utveckling och lärande. Vidare granskas hur personalen använder sig av miljö och material för att stimulera utveckling och lärande. Miljö och material ska vara anpassat till den aktuella barngruppen och vara exponerat så att det är lockande och inbjuder till lek och andra aktiviteter. Förskolechefen har ett särskilt ansvar för att förskolans lärandemiljö utformas så att barnen får tillgång till en bra miljö och material för utveckling och lärande.

Miljön är öppen, innehållsrik och inbjudande

Inomhusmiljön är öppen, tillgänglig, och variationsrik för hela barngruppen. Miljön är uppbyggd på två våningar, där det på nedre plan finns tre mindre rum och ett större rum. I anslutning till dessa rum finns skötrum och en tambur, som även används som en samlingsplats. På övervåningen finns ett litet "loft", där förskolan byggt upp en "5-årshörna" med material som riktar sig mer mot avdelningens femåringar, exempelvis mindre lego, spel och mindre byggmaterial. Samtliga rum är organiserade för att erbjuda olika slags aktiviteter, där även flera av rummen fungerar som matsalar. Rummen i förskolan har inretts och används för aktiviteter såsom skapande, bygg- och konstruktion, rollek, rörelse, olika spel, bokläsning och samling. Miljön är ombonad och i miljön finns även dokumentation såsom bilder, barnens alster och projektarbete uppsatta på väggarna

Utomhusmiljön består av en relativt liten och inhägnad gård. Gården inrymmer bland annat en stor sandlåda, träkoja, en liten bensinmack, asfalterade partier, stafflier, vattenbord och några bänkar. I anslutning till sandlådan finns det motorikmöjligheter, då sandlådans ram är byggd i olika nivåer. Förskolan har även tillgång till naturområden och parker i närheten, som arbetslaget uppger nyttjas i verksamheten. Utomhusmiljön är utformad för att tillgodose alla barnens behov oavsett ålder.

Arbetslaget uppger att inomhusmiljön inte är optimal, då den är uppbyggd på två våningar och inte byggd för att vara en förskola. De berättar vidare att de arbetar med miljön och att den är under förbättring, då de vill ha mer "rum i rummen". Trots detta upplever arbetslaget att inomhusmiljön är ändamålsenlig utifrån de förutsättningar de har. När det kommer till utomhusmiljön så uppger arbetslaget att gården är liten och trång samt inte så inbjudande och stimulerande för barnen. Vidare berättar arbetslaget att detta bidrar till att de ofta lämnar gården för att besöka andra gårdar eller hittar på andra saker för att stimulera barnen.

Förskolechefen delar arbetslagets bild av att inomhusmiljön är ändamålsenlig, men lyfter även att hon upplever att gården kan vara begränsad och då framförallt för de äldre barnen i barngruppen.

Material för utveckling och lärande

Vid Skolinspektionens observationer noteras att materialet inomhus såväl som utomhus erbjuder en variation och är tillgängligt, samt anpassat för barngruppen. I inomhusmiljön finns relevant material för respektive rum, som inbjuder till olika aktiviteter såsom skapande, bygg- och konstruktion, rollek, pussel/spel och bokläsning. Förskolans utomhusmaterial finns i ett förråd på gården där

barnen kan välja fritt från exempelvis motorikmaterial, styltor, cyklar, bollar, ruschkana, sandleksaker och sportmaterial.

Arbetslaget uppger att deras val av material utgår från barnen intressen och att barnen varit med och påverkat vilket material som ska finnas på förskolan, exempelvis "plus plus". De berättar vidare att de väljer material som har ett pedagogiskt syfte och som har att göra med de projekt de håller på med, som i nuläget är "ljus". När det kommer till de yngre barnen uppger arbetslaget att de i valet av material utgår från att syftet ska vara att barnen ska få testa så mycket material så möjligt, exempelvis lera och olika tekniker.

Förskolechefen berättar att det görs en "önskelista på huset" utifrån vilket material som arbetslaget är i behov av. Sedan förs en diskussion mellan förskolechefen och enhetens pedagogiska kring vilket material som ska köpas in. Pedagogistan arbetar nära arbetslagen och arbetar med den pedagogiska utvecklingen på enheten, uppger förskolechefen. Förskolechefen berättar vidare att det senaste tiden varit aktuellt med material som har haft med tema "ljus" att göra, såsom overheadapparat och ficklampor. Vidare lyfter förskolechefen att hon förespråkar återvinningsmaterial eller material som inte är "färdigt" och framtaget för specifika ändamål, samt material som stimulerar till kreativitet och fantasi.

Miljö och material används för att stimulera till utveckling och lärande

Under Skolinspektionens observationer noteras tillfällen när personalen använder material som lockar till lek, spänning och lärande. Vid samlingar används till exempel material för att förstärka innehållet på projektsamlingarna om "ljus", samt för att stimulera till ett lärande hos barnen. I matsituationerna noteras att personalen använder köksmaterialet såsom tallrikar, glas och bestick för att utmana barnen i att exempelvis ta mat själv, hålla upp dryck samt duka av. Det noteras även att miljön och materialet i verksamheten framförallt används i de planerade och strukturerade aktiviteterna. Till exempel noteras det i situationer såsom skapande, projektarbete, samlingar men även i uppstarten av barnens egna val och lek och då utifrån aktivitetstavlan. Exempelvis använder arbetslaget en dokumentationspärm och overhead vid samlingssituation, för att förstärka innehållet på samlingen, samt reflektera utifrån tidigare moment i det aktuella projektet.

Arbetslaget uppger flera exempel på hur de använder miljö och material för att stimulera barnens utveckling och lärande. Till exempel uppger arbetslaget att de först introducerar nytt materialet för barnen, men även hur man kan leka och använda materialet. Efter introduktionen av materialet, uppger arbetslaget

att de tillsammans med barnen tar fram gemensamma regler, kring materialet och var det ska användas.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att miljöerna både inomhus och utomhus är inbjudande och erbjuder en variation av aktiviteter, samt är utformade på ett sådant sätt att de stimulerar barnens utveckling och lärande. Förskolans material inomhus är exponerat, variationsrikt, tillgängligt, stimulerande och inbjuder till olika aktiviteter. Materialet utomhus erbjuder en variation och det material som finns är exponerat på ett sådant sätt att barnen stimuleras och utmanas i deras utveckling och lärande. Personalen använder miljöerna och materialet för att stimulera och utmana barnens utveckling och lärande, dock främst i planerade och strukturerade aktiviteter

Syfte och frågeställning

Syftet med kvalitetsgranskningen är att granska om huvudmän som tidigare har haft problem att erbjuda barn plats i förskola i tid numera lever upp till skollagens krav om platsgaranti och om dessa kommuner erbjuder god kvalitet i förskolans pedagogiska uppdrag. Den övergripande frågeställningen är:

- Arbetar förskolan med att stimulera och utmana barnen i deras utveckling och lärande så att de får möjlighet att utvecklas?

Metod och material

Undervisningen i förskolan, det vill säga arbetet med att stimulera och utmana barnens utveckling och lärande, ska genomföras utifrån läroplanens (Lpfö 98) riktlinjer i avsnitt 2.2 Utveckling och lärande. Skolinspektionen bedömer kvaliteten utifrån hur personalen lyckas stimulera och utmana barnens utveckling och lärande genom språklig och kommunikativ interaktion och hur lek, miljö och material används som verktyg för att stimulera lärandet.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Granskningen av kvaliteten i det pedagogiska uppdraget i förskolan innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation och under två dagar besöker förskolorna, observerar verksamheten, intervjuar personal och förskolechefer. All information analyseras sedan för varje enskild förskola och sammanställs och redovisas i ett beslut för förskolan och i denna rapport.